

Vážené a milé poradkyně a poradci.

Toto vydání LR-magazínu se k Vám dostává na počátku léta, v období, kdy naše severnější položené území bohatě zaplavují životodárné sluneční paprsky. Proto je nasnadě téma poradenské linky – Aloe Vera. Téma, v současné době již chronicky diskutova-

né, ale dle mého názoru pořád úplně nevysvětlené, s mnoha kontroverzními otázkami, čekajícími na odpověď. Téma, naplněné jakousi nejistotou, kterou bych chtěl Shakespearovsky parafrázovat „Být či nebýt“...na slunci. Neboli slunit se či neslunit.

Někteří čtenáři se asi podívi a zeptají se: Jaká kontroverze? Jaká nejistota? Vždyť odborná dermatologická komunita, v souhlasném akordu vehementně podporovaná producenty opalovací kosmetiky, již více než dvě desetiletí varuje či přímo odstraňuje veřejnost od slunění. Někteří z odborníků jdou tak daleko, že nedoporučují žádné vystavování slunečnímu záření. Tvrdí, že opalování bez rizika neexistuje a že nejlepší je se slunečním paprskům (i umělým) vyhnout. Slunění bez použití opalovacího krému s ochranným faktorem srovnávají s promiskuitním sexem bez kondomu. I já jsem donedávna měl podobně vyhraněný názor (který jsem nekriticky přijal) a proti opalování v soláriích jsem vystupoval stejně agresivně jako proti kouření. Při studiu materiálů k tomuto článku jsem však došel k závěru, že budu muset svůj pohled zásadně zrevidovat. K této změně mě vybízejí nedávno publikované články významných amerických a evropských lékařů se specializací jak na dermatologii, tak i mimo ni. Svým novým pohledem na interakci slunečního záření a lidského organismu totiž zpochybňují stará dogmata o negativním vlivu Slunce na naše zdraví. V následujících odstavcích Vám chci pokud možno nestranně prezentovat danou problematiku, tak, abyste si mohli vytvořit vlastní názor a ten pak dále prezentovat ve svém okolí. Budu se snažit najít rovnováhu mezi srozumitelností (pro Vaše zákaznky, kteří jsou většinou laici) a odborností (pro případ, že byste tento text chtěli využít a při nabídce ke spolupráci oslovili někoho ze zdravotnictví a příbuzných oborů).

Vše začalo v první polovině minulého století, kdy vznešenou bledost kůže začala nahrazovat móda opálených těl, která i v

dnešní době diktuje, že přirozené hnědé zbarvení těla je znakem sportovního ducha, atraktivnosti a zdraví (viz reklamy v módních časopisech pro ženy i pro muže). Vše urychlil i masový rozvoj turistiky do exotických přímořských destinací, kde většina z nás tráví svůj oddychový čas na pláži sluněním a koupáním. Až potud by bylo všechno v pořádku, ale v druhé polovině minulého století došlo k pozorování úvou jevů, které významně změnily pohled veřejnosti (hlavně lékařské) na tento módní trend. Za prvé: vlivem freonů nastal úbytek ozónové vrstvy atmosféry, která jinak chrání veškerý život před jednou ze složek ultrafialového záření (UVC). Za druhé: od konce sedmdesátých let výrazně stoupl počet výskytu kožních nádorů v populacích evropského původu. Pro ilustraci – v roce 1970 bylo v ČR hlášeno 316 melanomů, v roce 2000 to bylo již 1 413 případů (zvýšení na 447 %). Ostatní zhoubné kožní nádory (kromě melanomu) byly v roce 1970 hlášeny v počtu 3 668 případů, kdežto v roce 2000 to bylo již 12 016 případů (vzestup na 328 %). Těchto 12 016 případů představuje právě jednu pětinu z celkového počtu všech nádorů, kterých bylo hlášeno 60 222. Nádory kůže jsou tedy nejčastějším zhoubným novotvarem. Jedná se hlavně o tři typy nádorů: bazaliom, spinaliom a melanom. Ostatní typy jsou velmi vzácné.

Bazaliom je nejčastější kožní nádor, vzniká ze zárodečných buněk pokožky. Postihuje obvykle starší osoby, vyskytuje se zejména na obličeji, hlavě a horních partiích trupu, mnohdy mnohočetně. Projevuje se například jako šířící a nehojící se vřed, někdy mokvavý a hnisavý. Jedná se o nejčastější zhoubný nádor vůbec, svým chováním však stojí na pomezí zhoubných a nezhoubných nádorů – prakticky nikdy (kromě několika málo známých případů) nemetastazuje. Tedy, je-li dostatečným způsobem místně odstraněn, je kompletně vyléčen. Spinaliom je zhoubný nádor, vycházející z epitelové tkáně kůže. Objevuje se v různých oblastech těla, především v kůži, většinou u lidí staršího věku. Jedná se opět o nádor, který je agresivní především místně, na rozdíl od basaliomu však již metastazovat může, což samozřejmě výrazně zhoršuje prognózu takového nádoru.

Maligní melanom je nádor z pigmentových buněk. Je nejméně častý, ale zároveň nejnebezpečnější. Patologové ho pro jeho biologické vlastnosti nazývají králem nádorů. Může se v zásadě vyskytnout kromě kůže na kterékoliv sliznici (i pod nehtem!!!), dále ve tkáních oka, a to v kterémkoliv věku. Je schopen velmi časně metastazovat do jakéhokoliv orgánu. Na druhé straně, vzhledem k tomu, že se jedná o nádor, který je uložen na kůži a je barevný, je možno jej v naprosté většině případů odhalit v časném stadiu, kdy pravděpodobnost vyléčení je téměř sto-procentní.